

Kansalaiskysely terveyspalveluista

Hyvinvointiala HALI ry | Suomen Yrittäjät |
Lääkäripalveluyritykset ry LPY

- Hyvinvointiala HALI ry:n, Suomen Yrittäjien ja Lääkäripalveluyritykset ry LPY:n kyselyn toteutti toimeksiannosta Kantar.
- Tiedonkeruu toteutettiin Kantarin Forum-internetpaneelissa.
- Kyselyyn vastasi yhteensä 1 611 henkilöä ajalla 8.9.–16.9.
- Otos edustaa Manner-Suomen 18–79-vuotiasta väestöä.

Sisällys

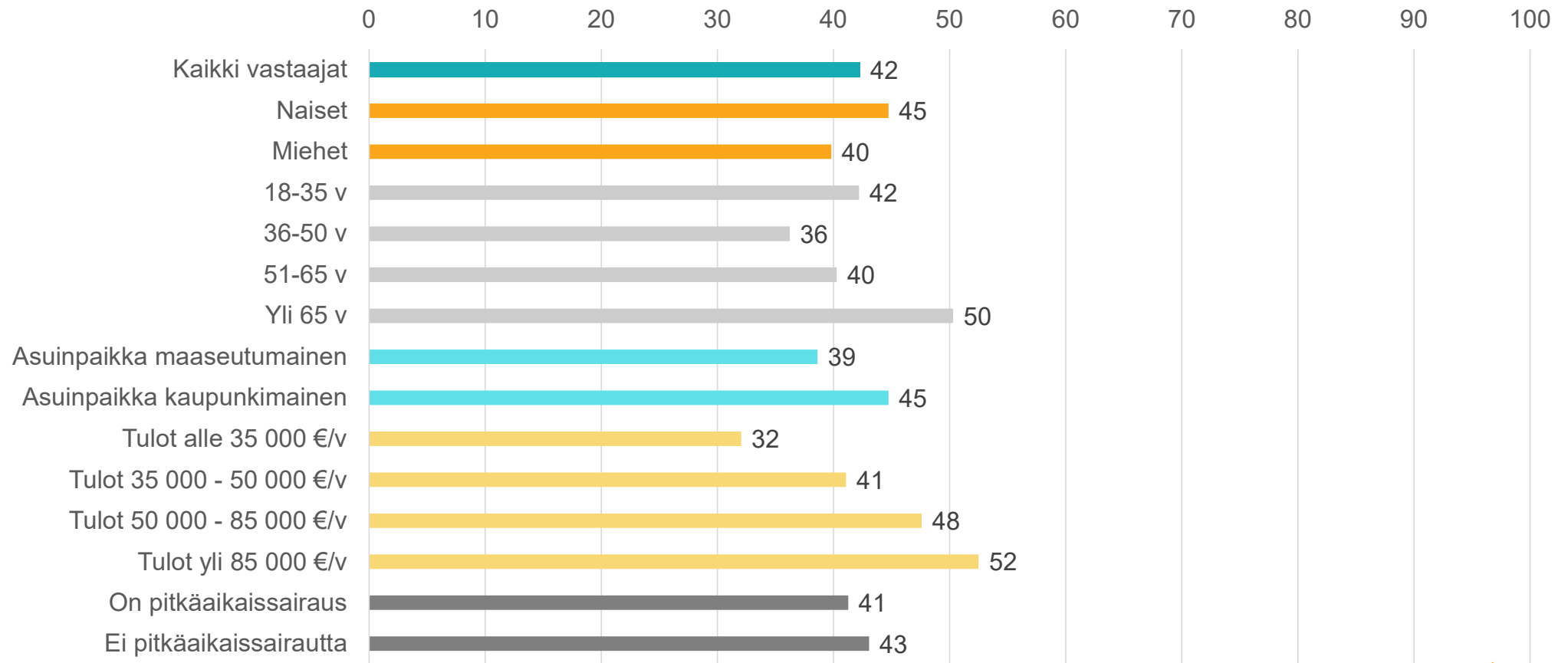

- Yksityisten terveystalvelujen käyttö ja suhtautuminen yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksiin
- Kansalaisten ajatukset sote-uudistuksen hyödyistä ja suhtautuminen yritysten ja järjestöjen hyödyntämiseen sote-palveluissa
- Digitaalisten terveystalvelujen käyttö

Yksityisten terveyspalvelujen käyttö ja suhtautuminen yksityisen terveydenhuollon Kela- korvauksiin

Yksityisiä terveyspalveluja edellisen kolmen vuoden aikana käyttäneiden osuus

Mitä mieltä olet yksityisen terveydenhuollon Kela-korvausten mahdollisesta lakkauttamisesta?

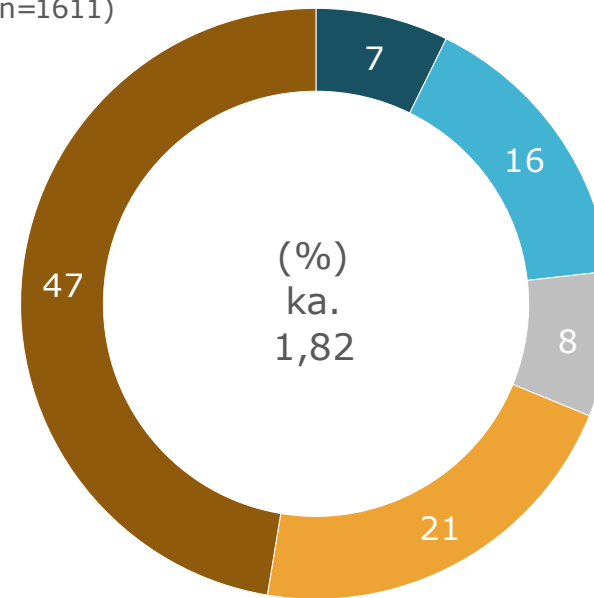

ä

- **68 prosenttia kansalaisista vastustaa yksityisen terveydenhuollon Kela-korvausten lakkauttamista ehdottomasti tai jossain määrin.**
- **Vain 8 prosenttia on epävarmoja kannastaan.**
- **23 prosenttia puoltaa Kela-korvausten lakkauttamista ehdottomasti tai jossain määrin.**

Mitä mieltä olet yksityisen terveydenhuollon Kela-korvausten mahdollisesta lakkauttamisesta?

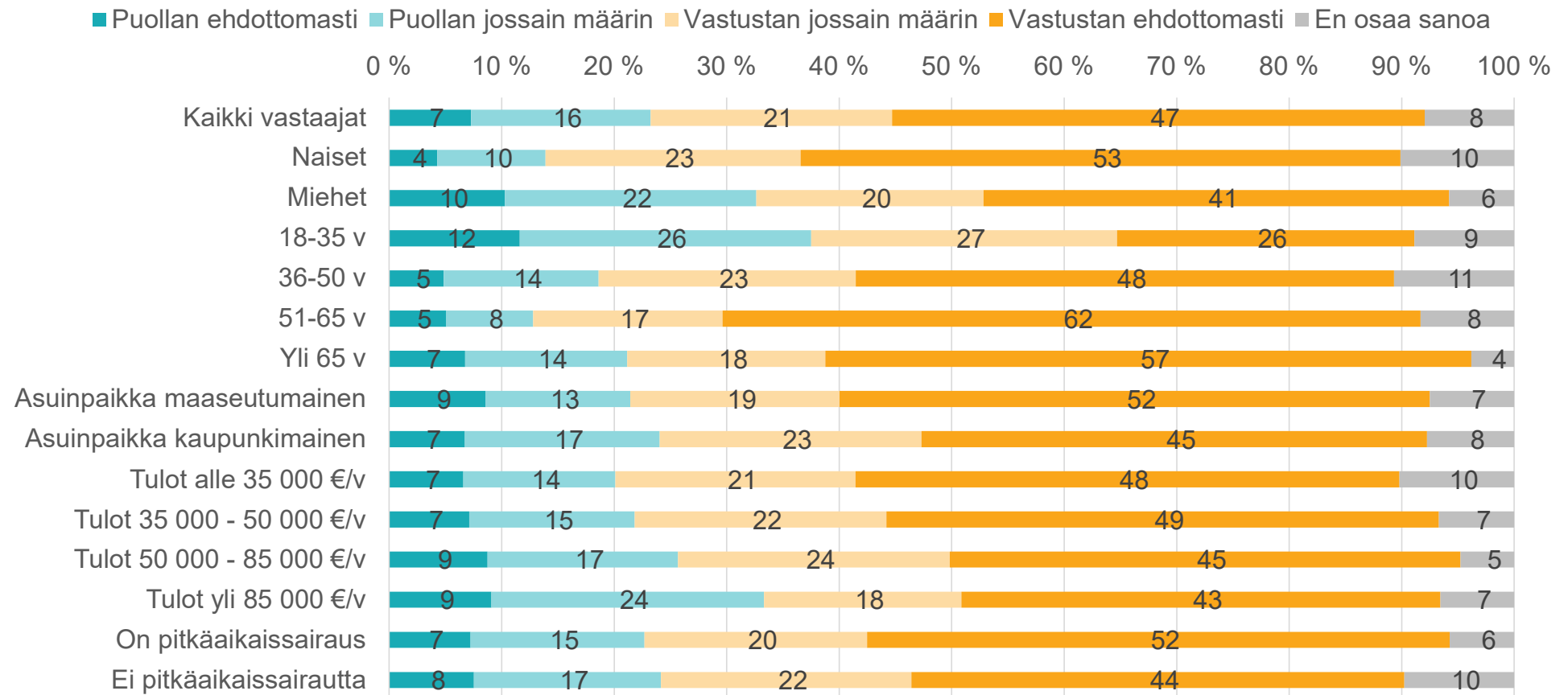
YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

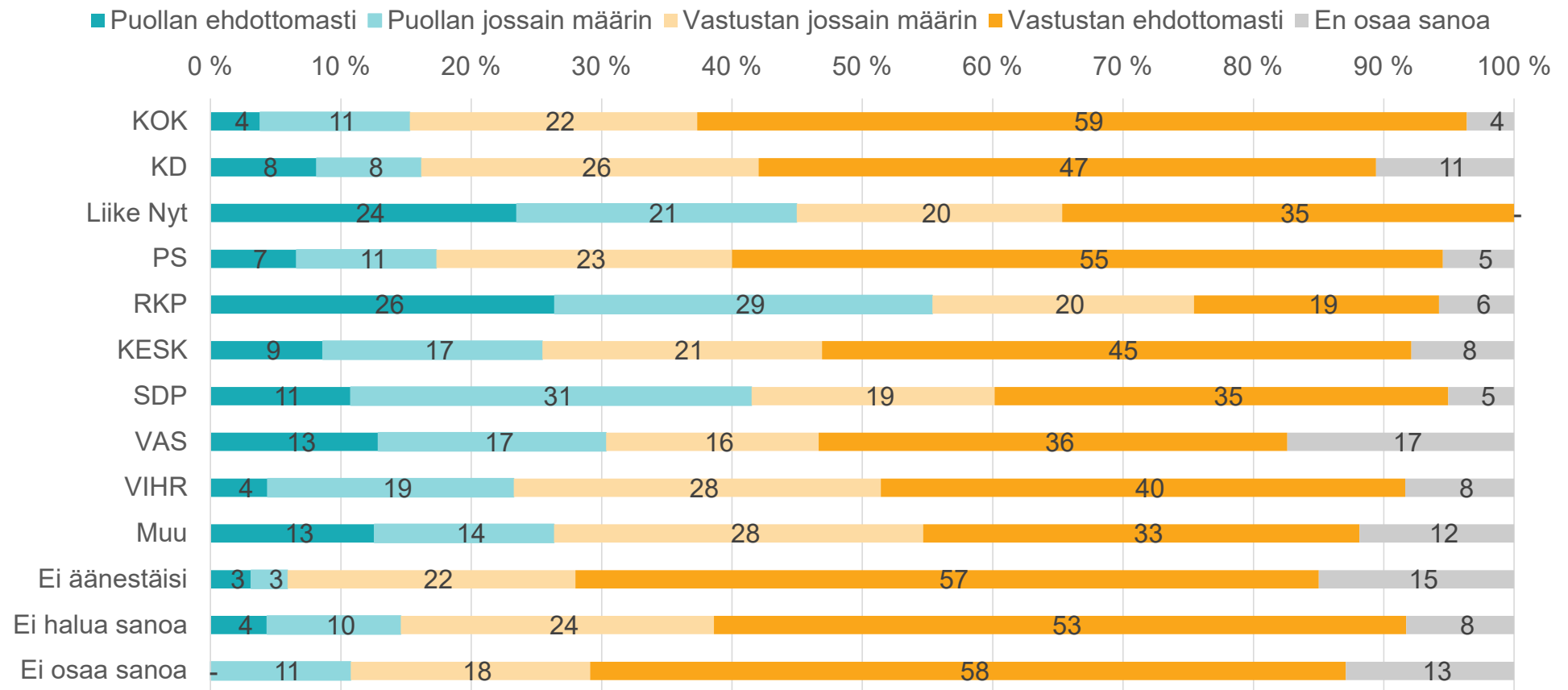
- Puollan ehdottomasti (4)
- Puollan jossain määrin (3)
- En osaa sanoa
- Vastustan jossain määrin (2)
- Vastustan ehdottomasti (1)

Mitä mieltä olet yksityisen terveydenhuollon Kela-korvausten mahdollisesta lakkauttamisesta?

Mitä mieltä olet yksityisen terveydenhuollon Kela-korvausten mahdollisesta lakkauttamisesta?

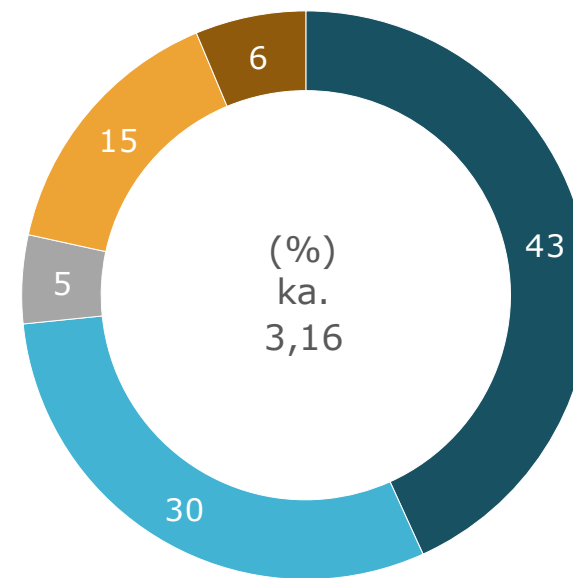
Kuinka tärkeänä pidät yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksia?

- **Kansalaiset pitävät yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksia erittäin tärkeinä. Lähes kolme neljästä (73 %) vastaa Kela-korvausten olevan joko erittäin tai melko tärkeitä.**
 - **Lainkaan tärkeinä Kela-korvauksia pitää 6 prosenttia vastaajista.**

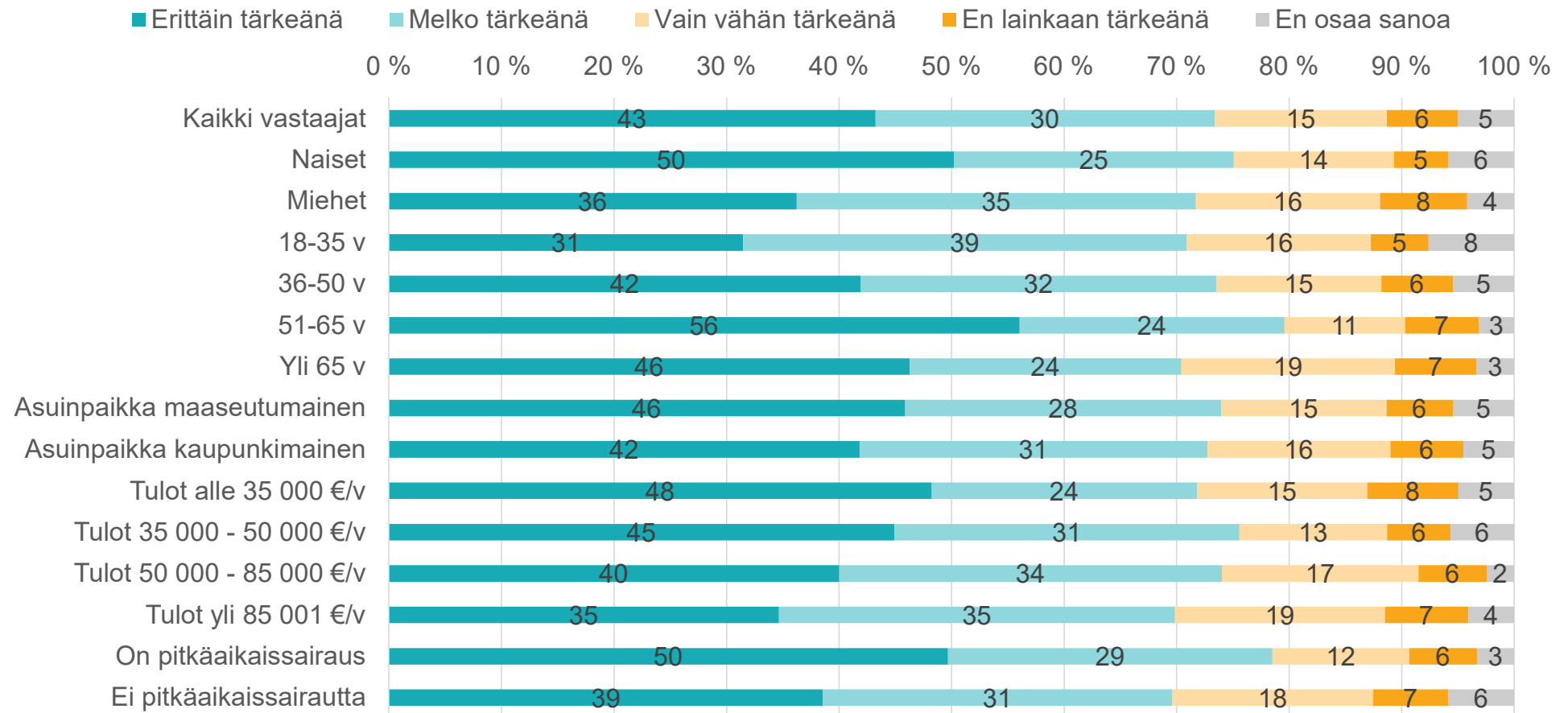
Kuinka tärkeänä pidät yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksia itsellesi tai perheellesi?

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

- Erittäin tärkeänä (4)
- Melko tärkeänä (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän tärkeänä (2)
- En lainkaan tärkeänä (1)

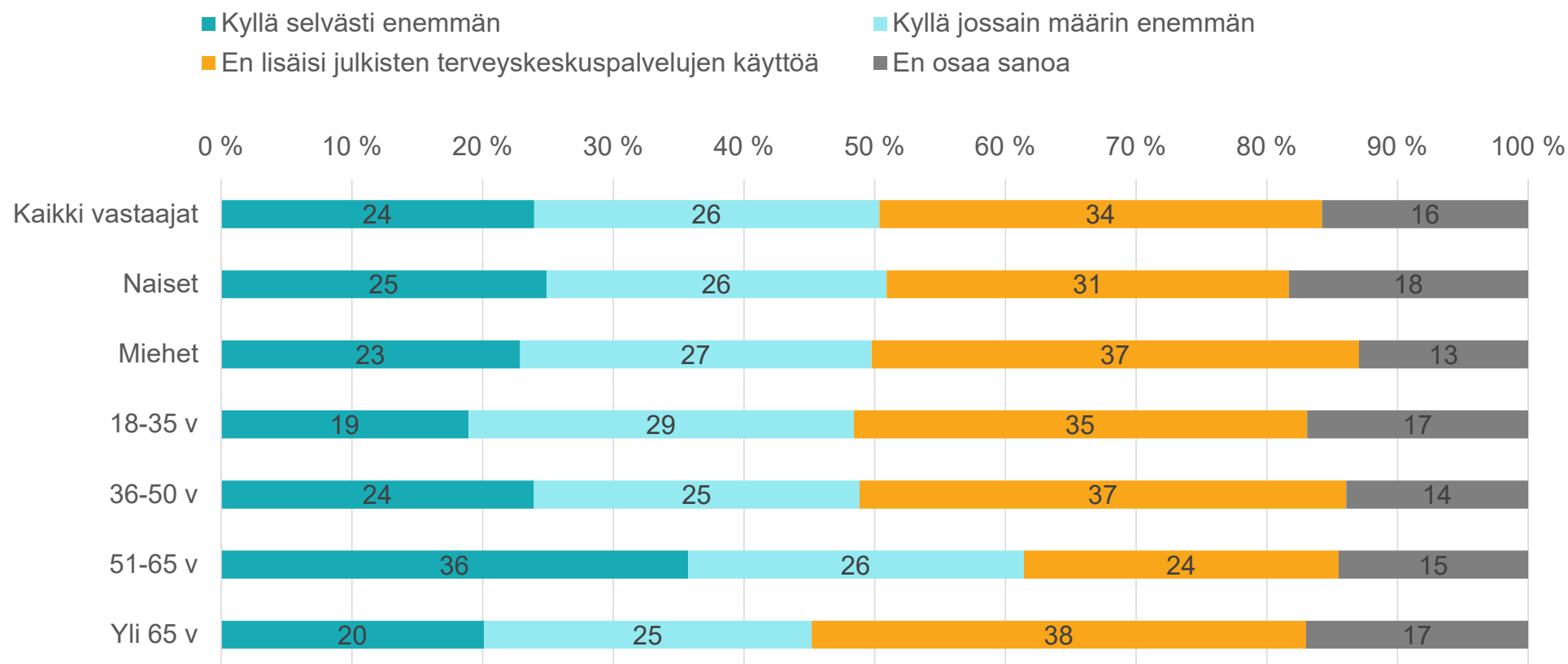
Kuinka tärkeänä pidät yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksia?

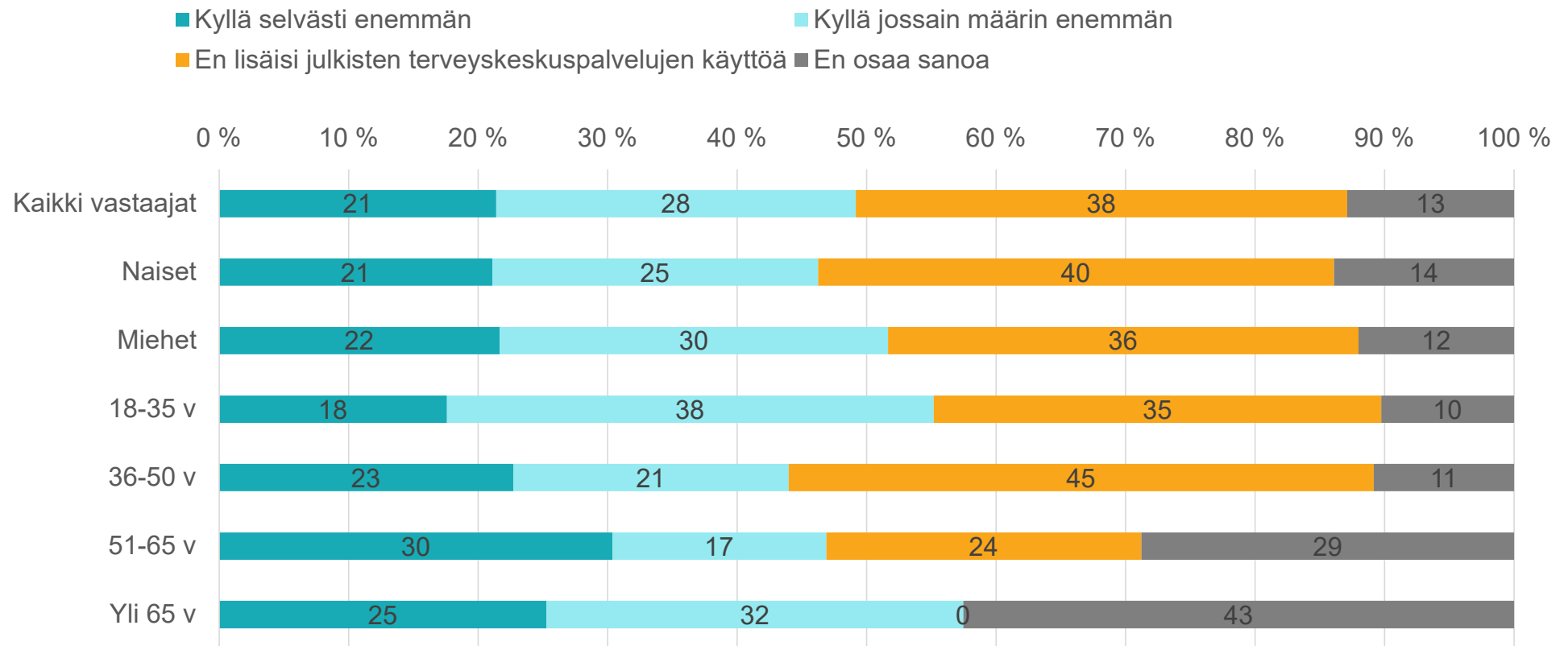

**Kuinka moni siirtyisi
julkisten terveyspalvelujen
käyttäjiksi, jos yksityisen
terveydenhuollon Kela-
korvaukset lakkautettaisiin?**

Jos yksityisen terveydenhuollon Kela-korvaukset lakkautettaisiin, siirtyisitkö **itse** käyttämään enemmän julkisia terveystaloukspalveluja?

Jos yksityisen terveydenhuollon Kela-korvaukset lakkautettaisiin, siirtyisikö/siirtyisivätkö **lapsesi** käyttämään enemmän julkisia terveyskeskuspalveluja?

HALIn kyselyyn perustuva arvio asiakassiirtymästä

- Laskelmassa oletetaan, että siirtymä toteutuisi vain niiden osalta, jotka vastasivat, että itse tai lapsi siirtyisi käyttämään selvästi enemmän julkisia terveyskeskuspalveluja
 - Eli myös ”jossain määrin enemmän” ja ”EOS” vastanneet eivät siirtyisi terveyskeskuksiin
 - Arviossa on siis varovainen
- Noin 24 prosenttia asiakkaista ja käynneistä siirtyisi terveyskeskuksiin, mikäli Kela-korvaukset lakkautettaisiin
- Kelan tilastoista nähdään lääkäripalvelujen ja hammashoidon käynnit sukupuolittain ja ikäryhmittäin, joiden avulla voidaan muodostaa tarkempi kuva asiakassiirtymän määrästä

HALIn kyselyyn perustuva siirtymäarvio

	Yli 20-v naiset	Yli 20-v miehet	0-19 v	20-34 v	35-49 v	50-64 v	Yli 65 v
Yksityislääkärikäynnit 2019	1681805	950154	712081	435516	548482	695717	952244
Lääkärikäyntien siirtymä	418769	217205	152314	82399	131196	248510	191401
Yksityisen hammashoidon käynnit 2019	1244482	1039807	18558	208072	389928	792063	894226
Hammashoidon siirtymä	309876	237700	3970	39367	93271	282925	179739

Sukupuolittaisiin vastauksiin ja käynteihin sekä lapsia koskeviin vastauksiin ja käynteihin perustuva siirtymäarvio	788 289 lääkärikäyntiä ja 551 545 hammashoidon käyntiä terveyskeskuksiin
Ikäryhmittäisiin vastauksiin ja käynteihin sekä lapsia koskeviin vastauksiin ja käynteihin perustuva siirtymäarvio	805 822 lääkärikäyntiä ja 599 272 hammashoidon käyntiä terveyskeskuksiin
Arvio lääkärikäyntien ja hammashoidon siirtymästä yhteensä	Noin 1,4 miljoonaa käyntiä terveyskeskuksiin

Asiakassiirtymän taloudelliset vaikutukset

Esimerkki lääkäripalveluista

- Mikäli lääkärikäyntien Kela-korvaukset poistettaisiin, niin valtio säästäisi noin 37 M€ Kela-korvausten valtionosuuden poistumisen kautta
- Millaisen kustannuksen siirtymä aiheuttaisi terveyskeskuksiin?
 - THL:n tilastojen perusteella terveyskeskusten lääkärikäyntien kustannus julkiselle taloudelle vuonna 2019 oli keskimäärin 107 euroa, minkä lisäksi perittiin tyypillisesti 20,60 euron terveyskeskusmaksu
 - Mikäli siirtymä on noin 800 000 käyntiä, aiheutuisi tästä 85,6 M€:n kustannus
- Vaikutus julkiselle taloudelle olisi siis $+37 \text{ M€} - 85,6 \text{ M€} = - 48,6 \text{ M€}$
- Siirtymä kasvattaisi terveyskeskusjonojen lisäksi julkista alijäämää
- Myös hammashoidon sekä tutkimus- ja hoitotoimenpiteiden asiakassiirtymä aiheuttaisi lisäkustannuksia julkiselle sektorille

Mikä on STM:n ja THL:n arvio asiakassiirtymästä?

- STM:n ja THL:n asiakassiirtymäarvion oletusskenaariossa 69 000 yksityisten lääkäripalvelujen asiakasta eli noin 153 000 käyntiä siirtyisi terveyskeskuksiin
 - Tämä on noin 5 prosenttia asiakkaista ja käynneistä
 - Arvion mukaan hyvinvointialueille aiheutuisi tästä 7,4 miljoonan euron kustannus - tämä tarkoittaa 48 euron käyntikohtaista kustannusta, mikä on epäilyttävän alhainen
- Yhteenvetona lääkärikäyntien siirtymän osalta:
 - STM:n ja THL:n arvio: **5 prosentin siirtymä ja 153 000** lääkärikäyntiä terveyskeskuksiin
 - HALIn arvio: **24 prosentin siirtymä ja 800 000** lääkärikäyntiä terveyskeskuksiin (ja noin 50 M€ lisäkustannus julkiselle taloudelle)
- Ministeriön mukaan keskeisin syy pienemmälle siirtymälle on se, ettei julkisella puolella kyetä joko resurssien tai rajatumman palveluvalikoiman vuoksi täyttämään yksityisessä terveydenhuollossa asioivien tarpeita
 - Tämä on sinänsä totta – terveyskeskuksissa on pitkät jonot, mikä voi saada asiakkaan pysymään yksityisessä terveydenhuollossa
 - Tämä kuitenkin tarkoittaa sitä, että **STM ja THL tietoisesti ajavat mallia, jossa hoitoon pääsy kallistuu yksityisellä ja vaihtoehtoa ei ole julkisella – lopputuloksena on lisääntyvä eriarvoisuus**

Kansalaisten ajatukset sote- uudistuksen hyödyistä ja suhtautuminen yritysten ja järjestöjen hyödyntämiseen sote-palveluissa

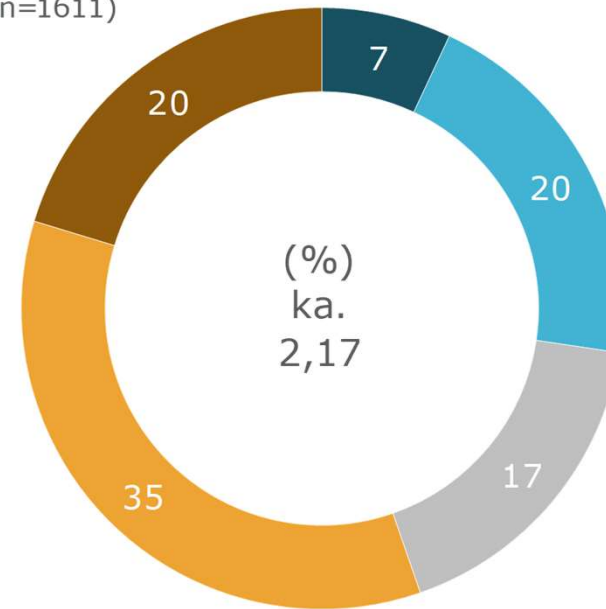
Uskooko kansa sote-uudistuksen hyötyihin?

Varsin heikosti.

- **Hieman yli neljännes (27 %) suomalaisista uskoo, että sote-uudistus parantaa oman asuinalueen sosiaali- ja terveyspalveluja. Yli puolet (55 %) pitää palvelujen paranemista epätodennäköisenä.**

Uskotko sote-uudistuksen parantavan sosiaali- ja terveyspalveluja alueellasi?
YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

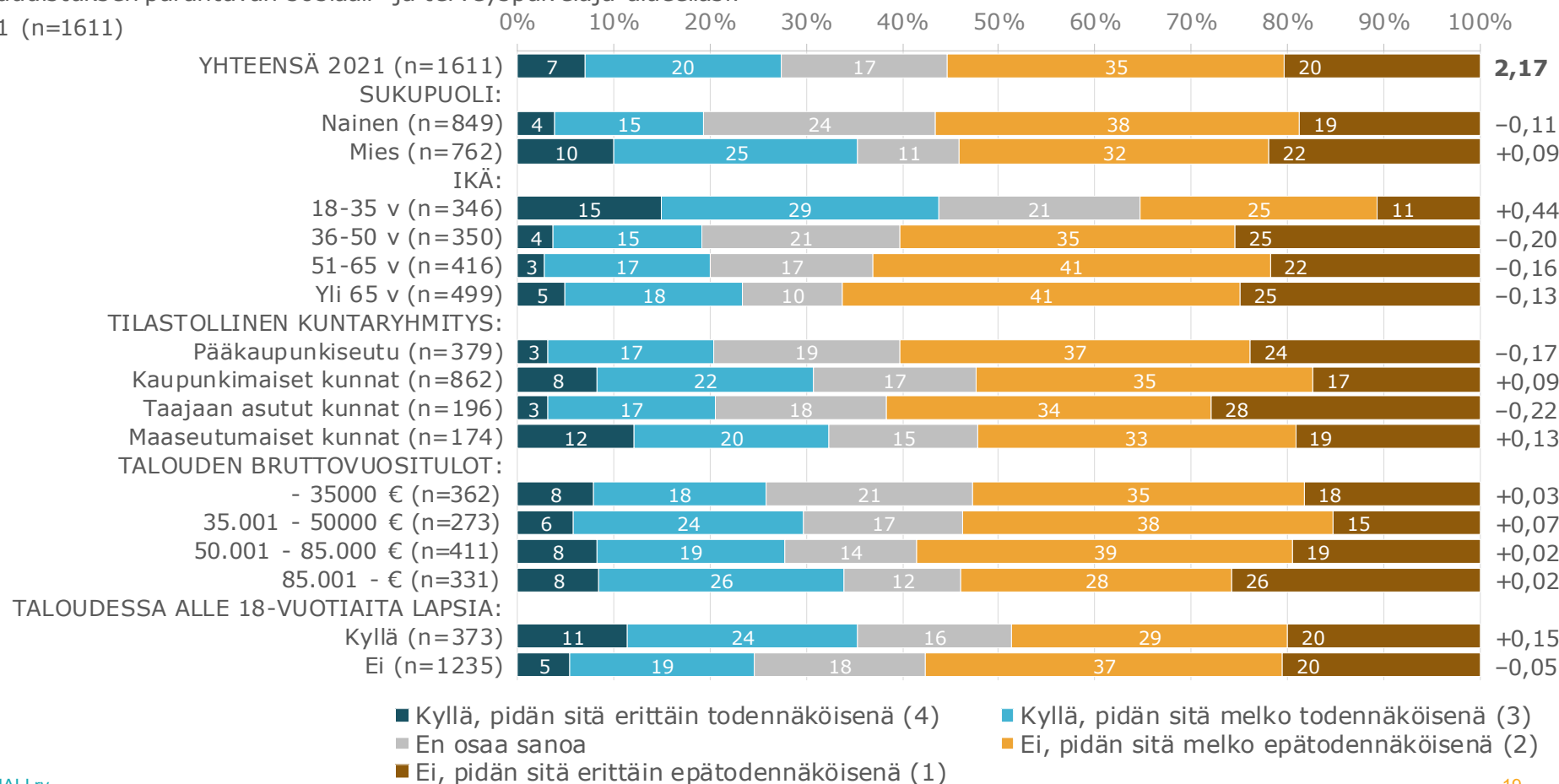
- Kyllä, pidän sitä erittäin todennäköisenä (4)
- Kyllä, pidän sitä melko todennäköisenä (3)
- En osaa sanoa
- Ei, pidän sitä melko epätodennäköisenä (2)
- Ei, pidän sitä erittäin epätodennäköisenä (1)

Usko sote-uudistuksen parantavaan vaikutukseen on muita vastaajia vähäisempi naisilla, yli 65-vuotiailla, pk-seudulla ja taajaan asutuissa kunnissa.

Uskotko sote-uudistuksen parantavan sosiaali- ja terveystalvveluja alueellasi?

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

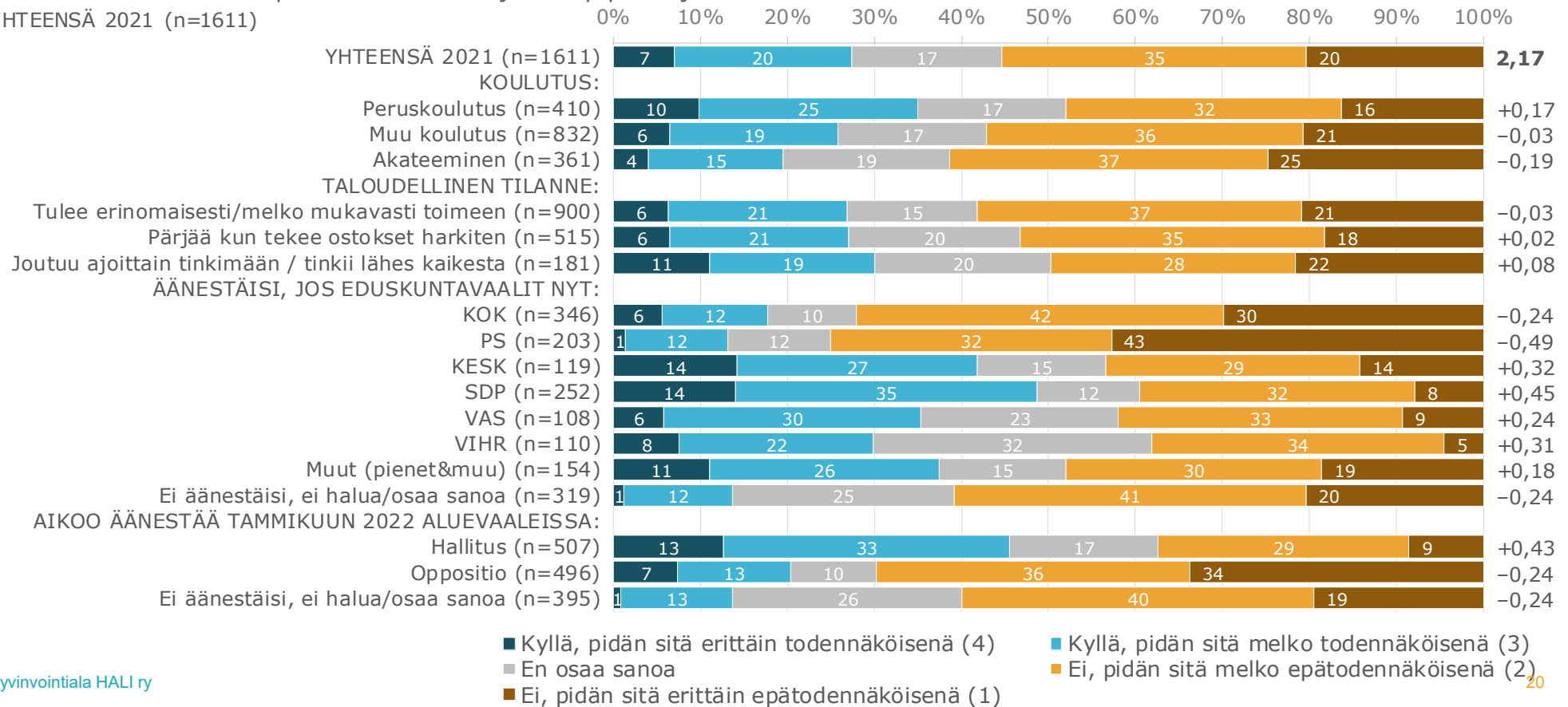

Usko sote-uudistuksen hyötyihin on heikompaa opposition kannattajilla ja äänestyspäätöksestään epävarmoilla.

Uskotko sote-uudistuksen parantavan sosiaali- ja terveyspalveluja alueellasi?

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

Miten kansalaiset suhtautuvat monituottajamalliin?

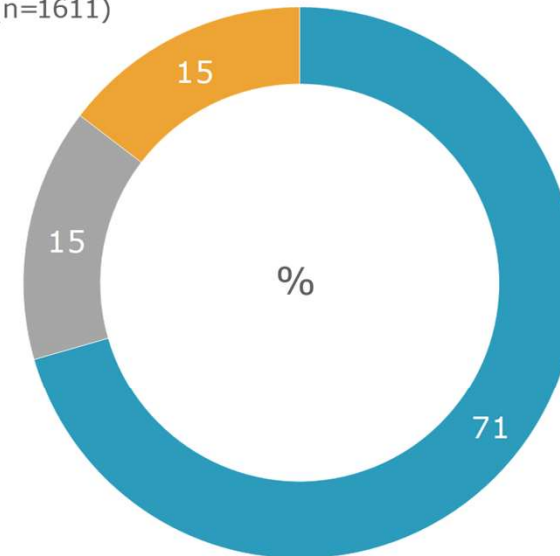

Erittäin positiivisesti.

- Kyselyn vastaajista 71% pitää hyvänä, että kunta (jatkossa hyvinvointialue) käyttää julkisten sote-palvelujen tuottamiseen myös yksityisiä palveluntuottajia.

Onko mielestäsi hyvä, että kunta (jatkossa hyvinvointialue) käyttää julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa myös yksityisiä palveluntuottajia?

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

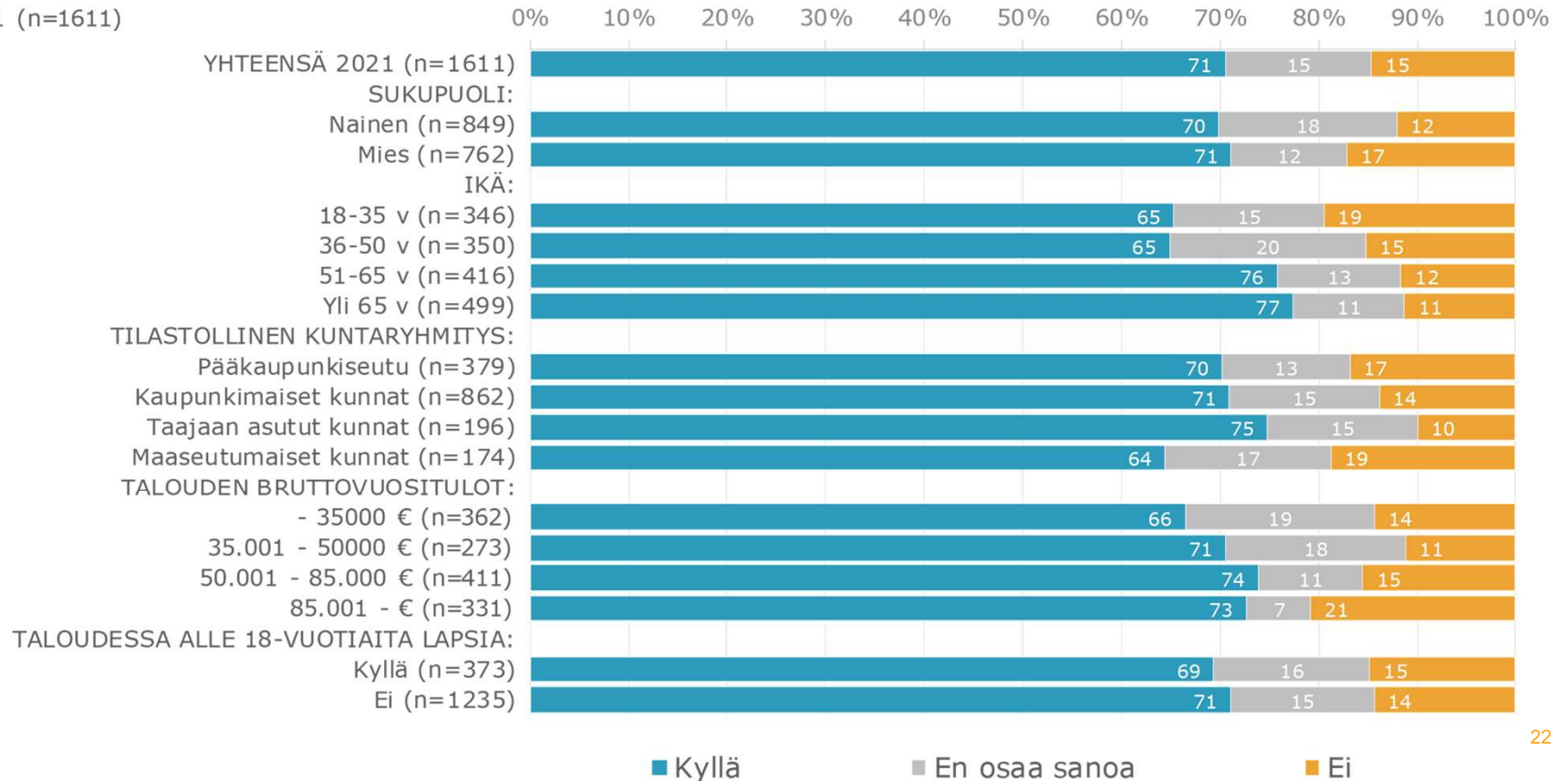
- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei

Suhtautumisessa monituottajamalliin ei ole merkittäviä eroja vastaajan sukupuolen, iän, asuinpaikan, bruttovuositulojen tai sen mukaan, onko taloudessa lapsia vai ei.

Onko mielestäsi hyvä, että kunta (jatkossa hyvinvointialue) käyttää julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa myös yksityisiä palveluntuottajia?

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

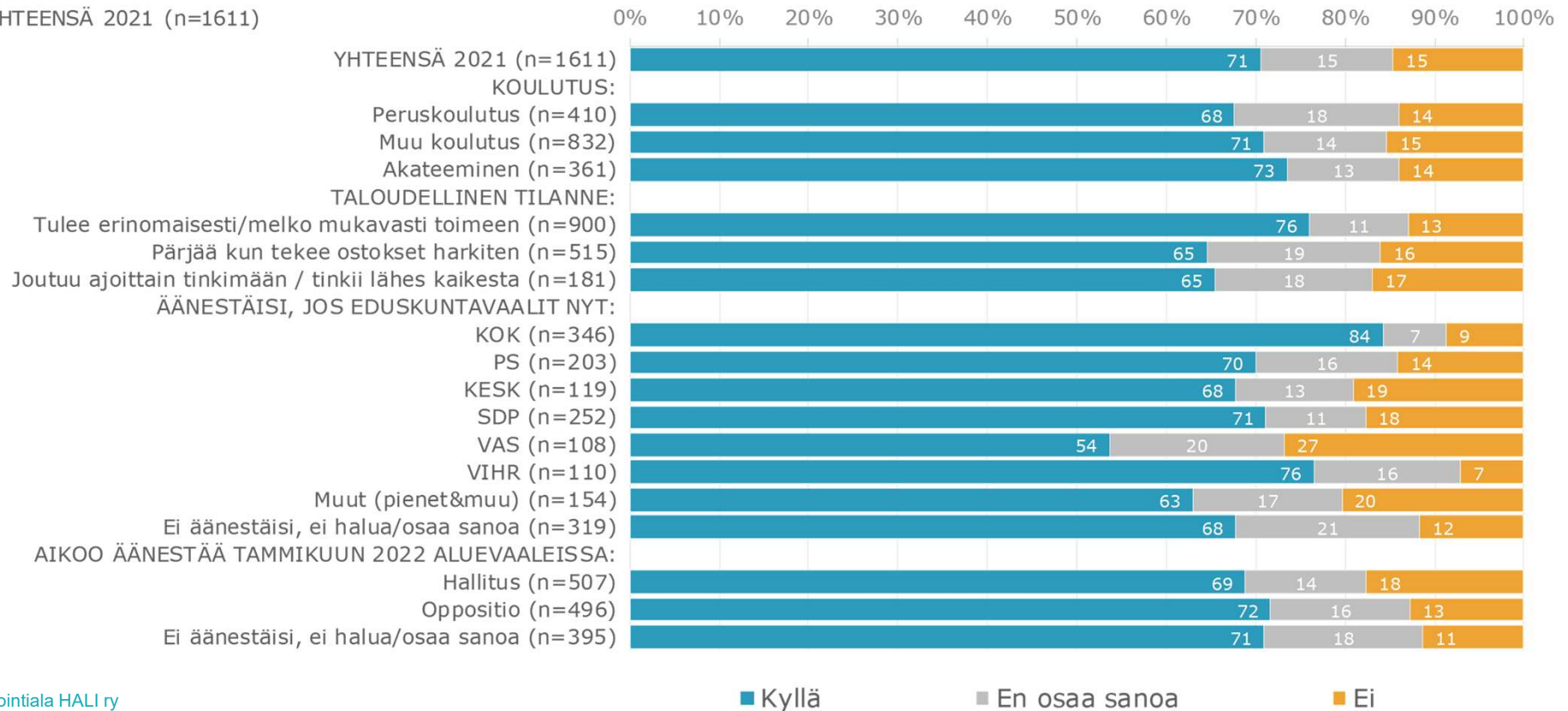

Positiivisimmin monituottajuuteen suhtautuvat kokoomuksen kannattajat (84 %) ja negatiivisimmin vasemmistoliiton kannattajat (54 %).

Onko mielestäsi hyvä, että kunta (jatkossa hyvinvointialue) käyttää julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa myös yksityisiä palveluntuottajia?

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

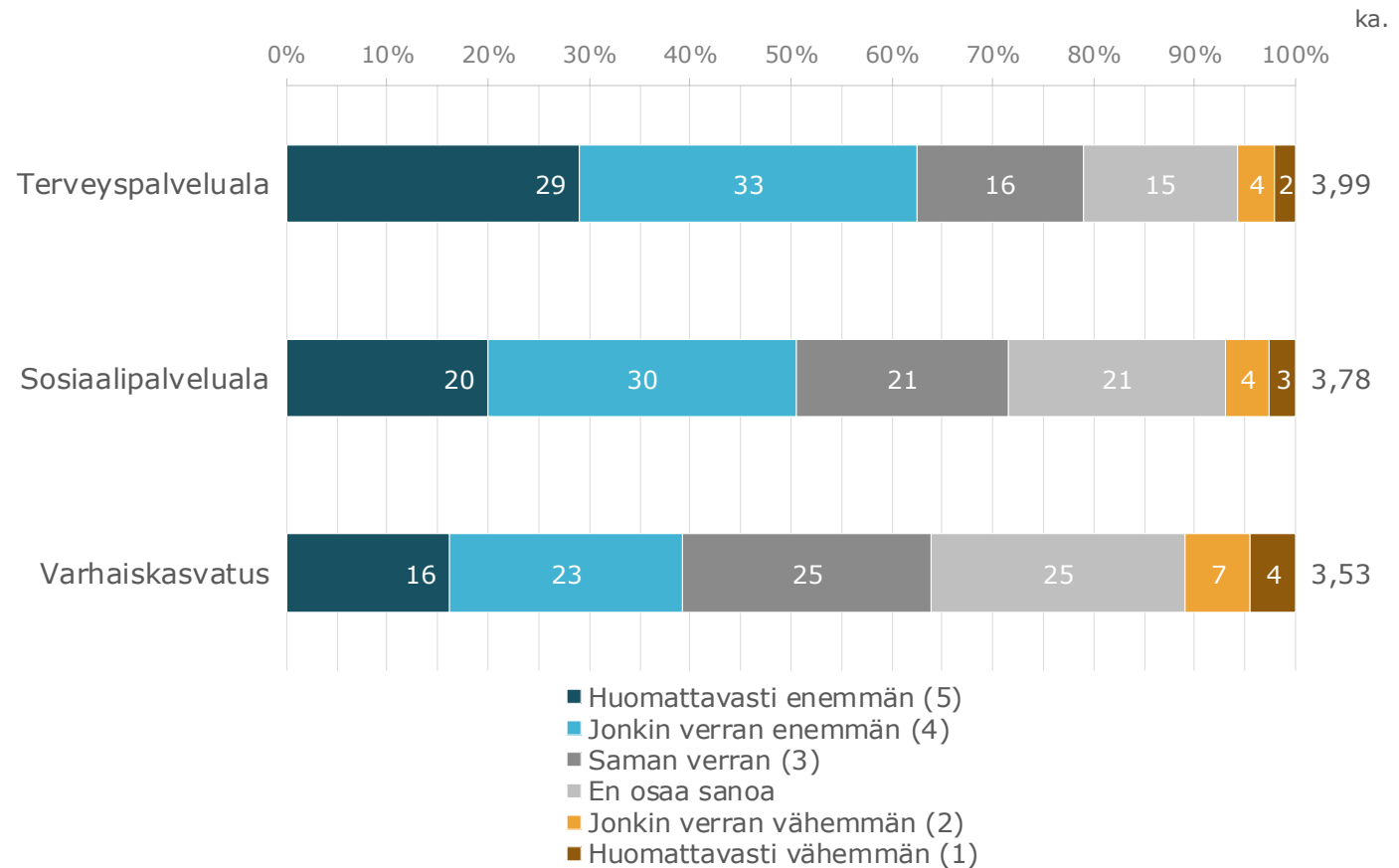
Miten kansalaiset suhtautuvat palveluseteleihin?

Palveluseteliä halutaan hyödyntää enemmän erityisesti terveystalialalla.

Missä määrin palveluseteliä tulisi mielestäsi hyödyntää seuraavilla palvelualoilla?

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

Digitaalisten terveyspalvelujen käyttö

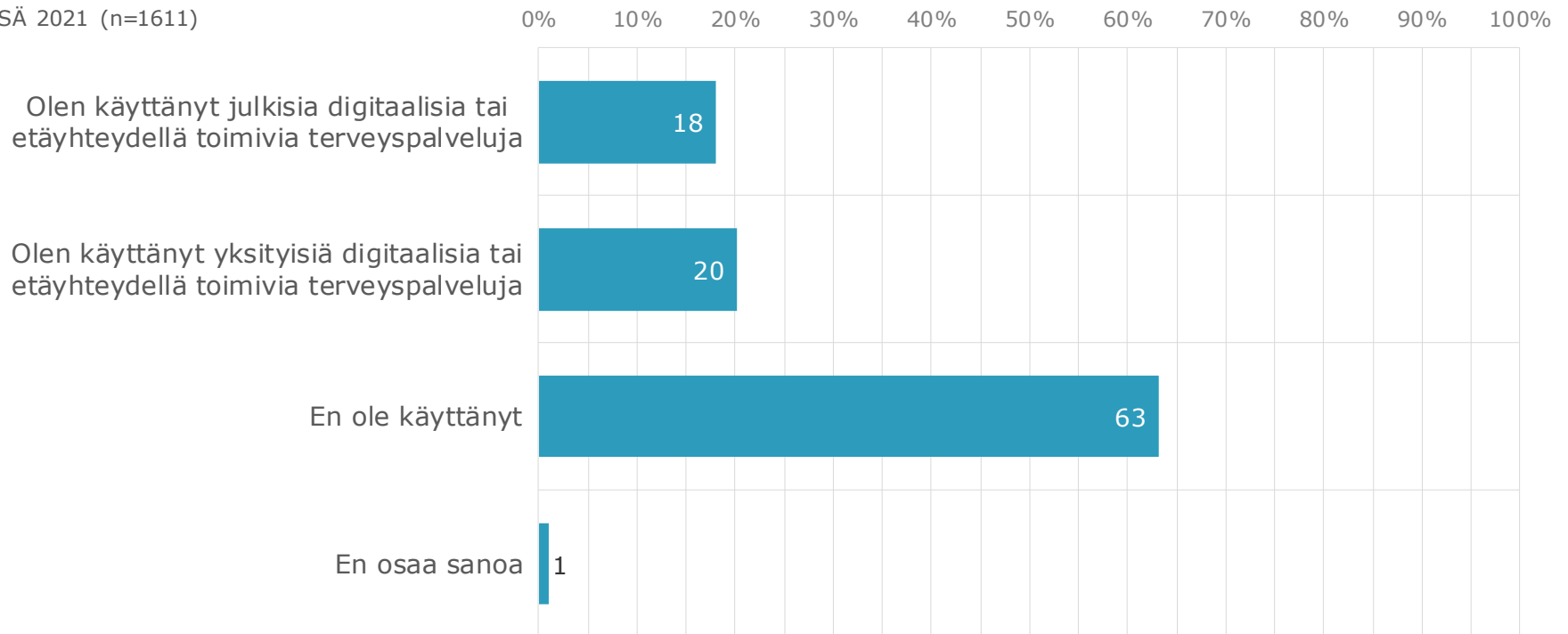
Miten kansalaiset ovat käyttäneet digipalveluita?

Enemmistö (63 %) yli 18-vuotiaista mannersuomalaisista ei ole vuoden 2021 aikana käyttänyt digitaalisia tai etäyhteydellä toimivia terveystalveluja.

Oletko vuoden 2021 aikana käyttänyt julkisia tai yksityisiä digitaalisia tai etäyhteydellä toimivia terveystalveluja (chat-, video- tai muu etäyhteys terveydenhuollon ammattilaiseen)? Voit valita molemmat.

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

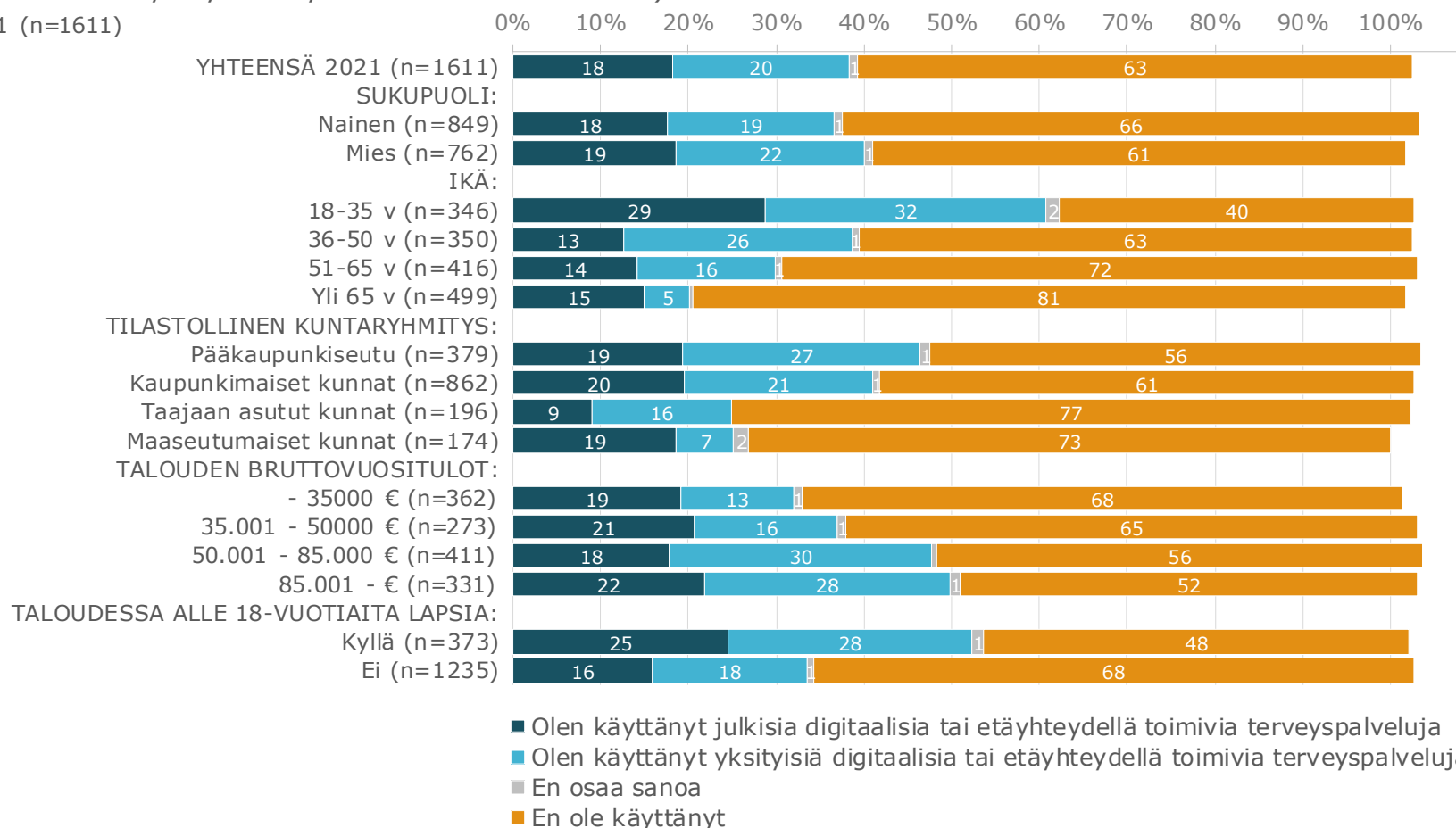

Digipalveluiden käyttö on muita yleisempää 18–35-vuotiailla ja lapsitalouksilla, vähäisempää yli 65-vuotiailla, taajaan asutuissa kunnissa ja maaseudulla sekä talouksissa, joissa ei ole lapsia.

Oletko vuoden 2021 aikana käyttänyt julkisia tai yksityisiä digitaalisia tai etäyhteydellä toimivia terveyspalveluja (chat-, video- tai muu etäyhteys terveydenhuollon ammattilaiseen)? Voit valita molemmat.

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

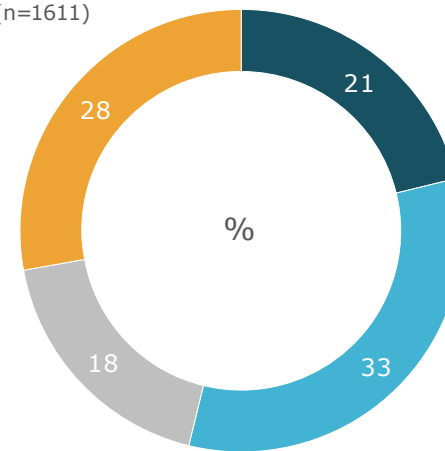
Käyttäisikö yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen sijaan, mikäli yksityislääkärin etävastaanotolle pääsisi terveyskeskusmaksun hinnalla?

- Kaikki yli 18-vuotiaat suomalaiset

Tällä hetkellä yksityislääkärin etävastaanoton hinta on noin 35 euroa per käynti Kela-korvauksen jälkeen.

Käyttäisikö yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen terveydenhuollon vastaanottopalvelujen sijaan, mikäli yksityislääkärin etävastaanotolle pääsisi terveyskeskusmaksun (noin 20 euroa) hinnalla?

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

- Kyllä selvästi useammin
- Kyllä jossain määrin useammin
- En osaa sanoa
- En käyttäisi yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen sijaan

Käyttäisikö yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen sijaan, mikäli yksityislääkärin etävastaanotolle pääsisi terveyskeskusmaksun hinnalla

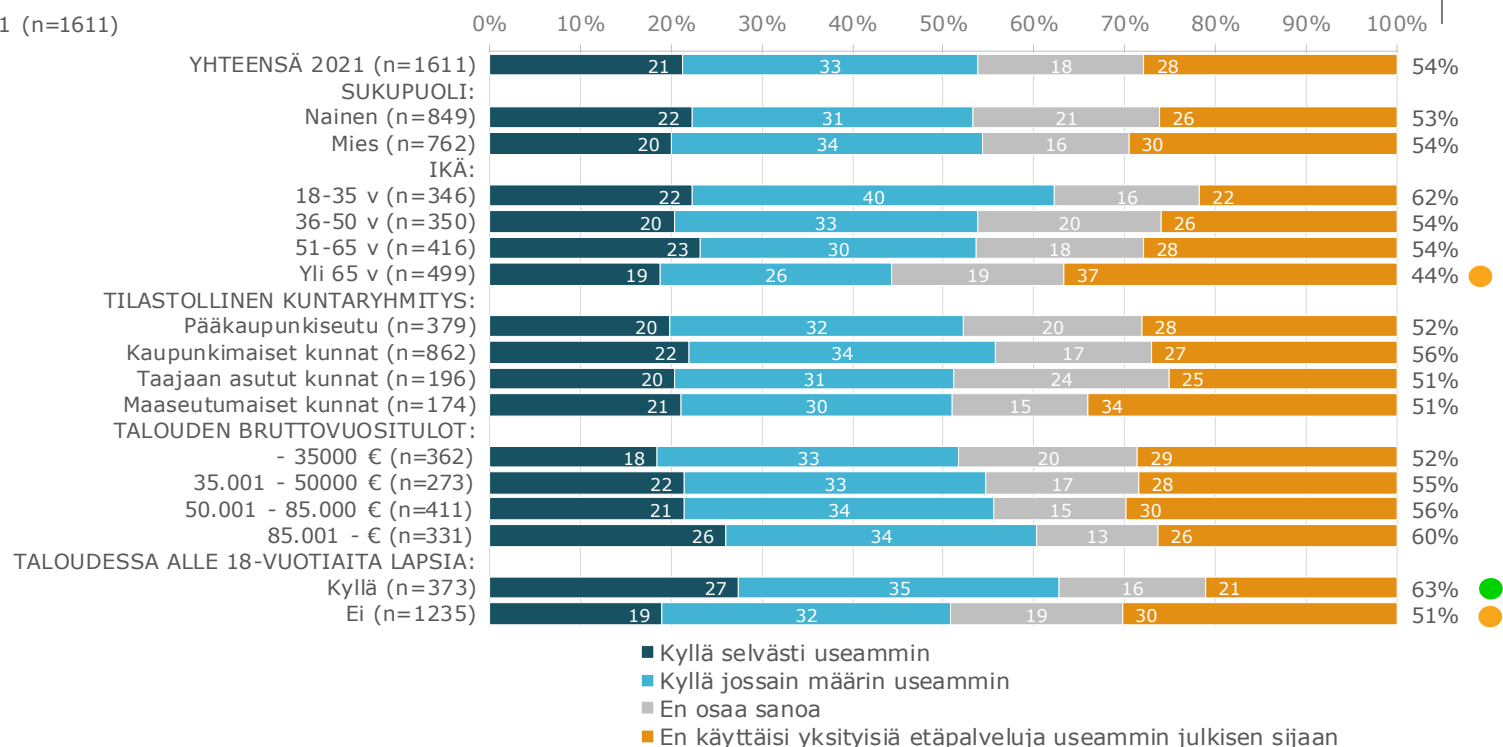

Taustaryhmät 1/3

Tällä hetkellä yksityislääkärin etävastaanoton hinta on noin 35 euroa per käynti Kela-korvauksen jälkeen. Käyttäisikö yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen terveydenhuollon vastaanottopalvelujen sijaan, mikäli yksityislääkärin etävastaanotolle pääsisi terveyskeskusmaksun (noin 20 euroa) hinnalla?

'Kyllä selvästi useammin' + 'Kyllä jossain määrin useammin'

YHTEENSÄ 2021 (n=1611)

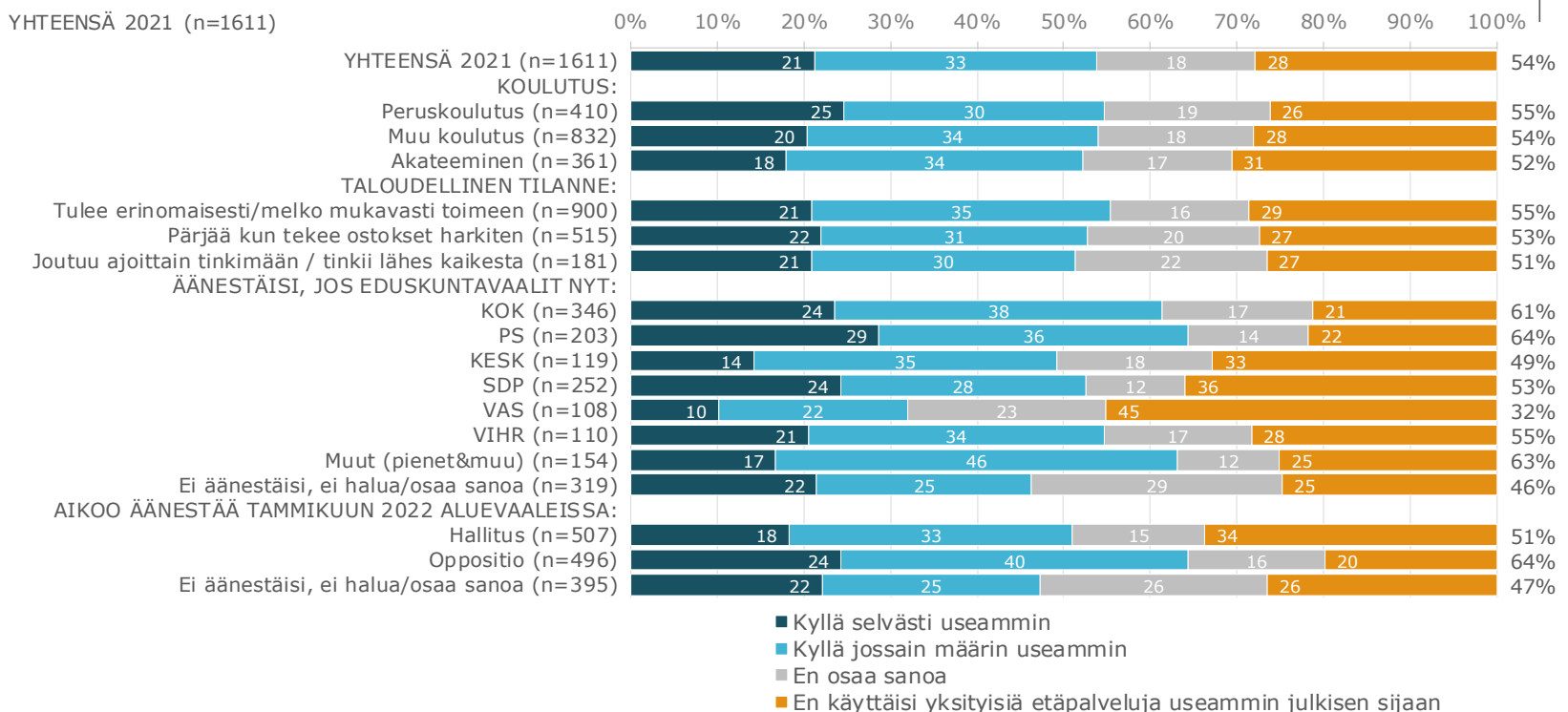

Käyttäisikö yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen sijaan, mikäli yksityislääkärin etävastaanotolle pääsisi terveyskeskusmaksun hinnalla

Taustaryhmät 2/3

Tällä hetkellä yksityislääkärin etävastaanoton hinta on noin 35 euroa per käynti Kela-korvauksen jälkeen. Käyttäisikö yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen terveydenhuollon vastaanottopalvelujen sijaan, mikäli yksityislääkärin etävastaanotolle pääsisi terveyskeskusmaksun (noin 20 euroa) hinnalla?

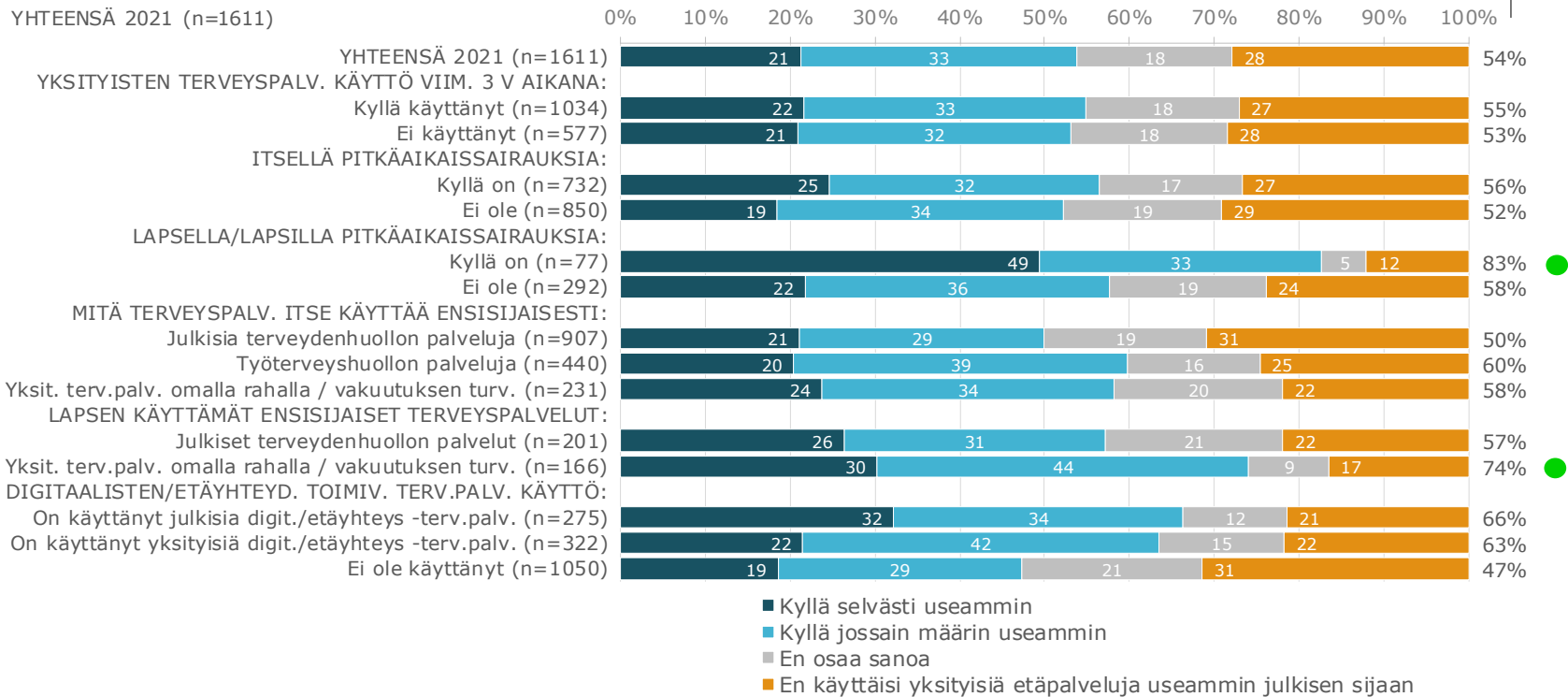
Käyttäisikö yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen sijaan, mikäli yksityislääkärin etävastaanotolle pääsisi terveystakeskusmaksun hinnalla

• Taustaryhmät 3/3

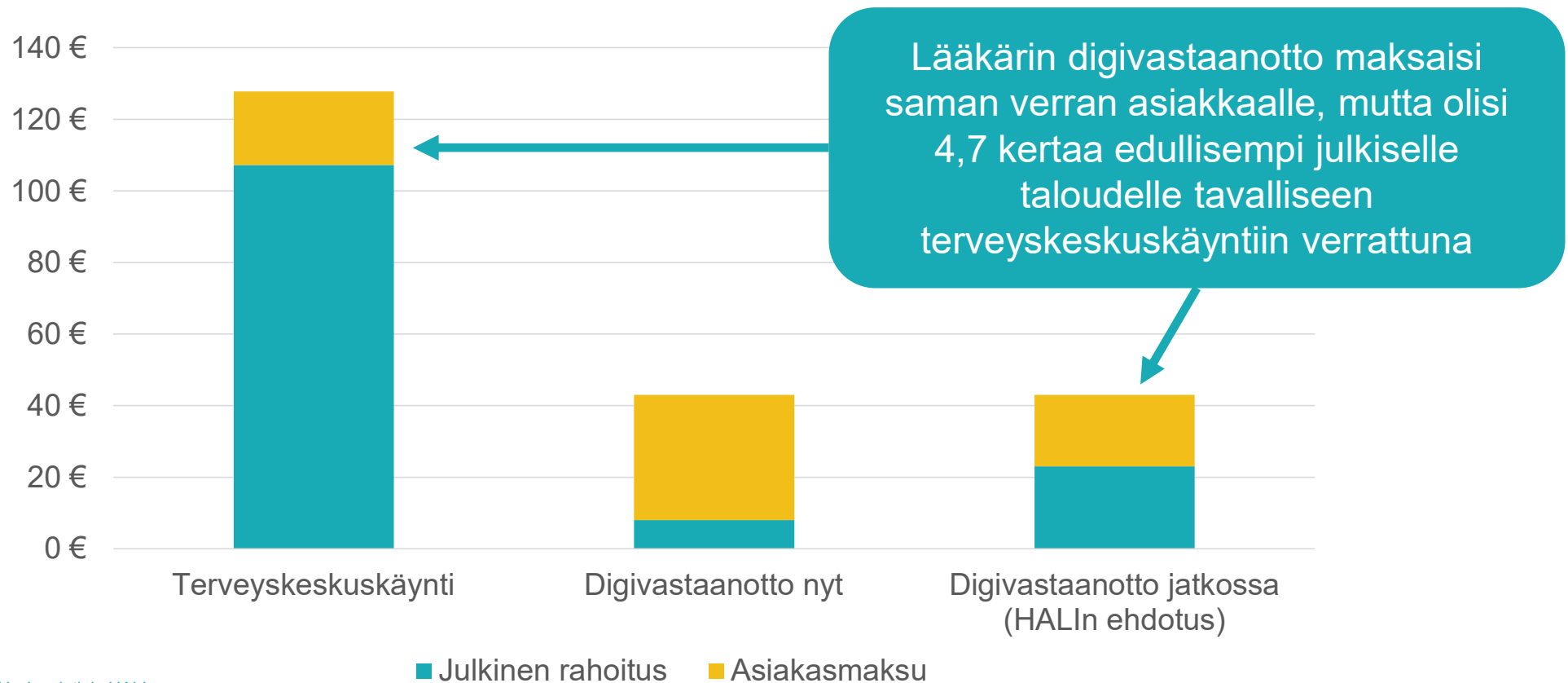
Tällä hetkellä yksityislääkärin etävastaanoton hinta on noin 35 euroa per käynti Kela-korvauksen jälkeen. Käyttäisikö yksityisiä etäpalveluja useammin julkisen terveydenhuollon vastaanottopalvelujen sijaan, mikäli yksityislääkärin etävastaanotolle pääsisi terveystakeskusmaksun (noin 20 euroa) hinnalla?

'Kyllä selvästi useammin' + 'Kyllä jossain määrin useammin'

Lääkäri kulkisi jokaisen taskussa terveyskeskusmaksun hinnalla, mikäli digivastaanoton Kela-korvausta korotettaisiin 8 € -> 23 €

Hyvinvointiala HALI ry

Eteläranta 10
00130 Helsinki

@Hyvinvointiala

Suomen Yrittäjät ry

Kyllikinportti 2
00240 Helsinki

@suomenyrittajat

Lääkäripalveluyritykset ry

Eteläranta 10, PL 30
00131 Helsinki

@LPYry